

Výňatek z Rámcové pozice k dokumentu Rady č. 10678/16

Registr skutečných majitelů právnických osob a trustů

Nesouhlasíme s povinným zavedením veřejného přístupu do registru skutečných majitelů právnických osob a právních uspořádání sloužících k vytváření zisku. Tato připomínka je zásadní.

Důvodem je, že informace o skutečném majiteli nejsou pro širokou veřejnost, pro třetí strany (např. v rámci obchodních vztahů) relevantní; skutečný majitel není odpovědný za závazky společnosti, ani není oprávněn za ni právně jednat. Pokud je znalost skutečných vlastníků považována za relevantní v boji proti praní špinavých peněz a terorismu, mělo by být dostačující, aby měly k těmto informacím přístup pouze příslušné orgány a „povinné osoby“ jak již řeší 4. AMLD. Veřejnost registru je ve vztahu k účelu směrnice neproporcionálním požadavkem.

Dále platí, že u informací o skutečném majiteli nejsou skutečné garance vůči třetím stranám. Není možné objektivně zajistit, aby veškeré informace v registru uvedené byly přesné a aktuální. Evidování (formální zaznamenávání) často neformální skutečnosti – skutečného majitele, který je definován skrze materiální kritéria, je principiálně obtížné; skutečného majitele navíc identifikuje jen sama právnická osoba. Registr tak může být nanejvýš registrem osob, které byly jako skutečný majitel identifikovány právnickou osobou. Případné postihování právnických osob za to, jak uvádí své skutečné majitele, se patrně nemůže dotýkat skutečných majitelů samých. Skuteční majitelé jsou v řadě případů reálně nedohledatelní, popř. nejsou reálně identifikovatelní.

Funkčnost a efektivita registru jako nástroje boje proti praní peněz a financování terorismu je značně přeceňována. Registr může sloužit pouze jako pomocný nástroj; do této role jej staví i dosavadní 4. AMLD. Lze též zmínit, že se navrhuje změna zcela nového a nevyzkoušeného institutu registru skutečných majitelů, o jehož vlivu na boj proti praní peněz a financování terorismu nejsou žádné poznatky. Není žádná zkušenost s aplikací, funkčností a vhodností registru.

Veřejný registr skutečných majitelů není nástrojem schopným předcházet praní peněz a financování terorismu. Cíl směrnice nevyžaduje otevření registru veřejnosti. Jde tedy o neefektivní požadavek.

V mnoha případech, a to zejména v obchodních vztazích, je anonymita skutečného majitele právnické osoby legitimní a není sama o sobě na újmu. Skutečný majitel nemusí chtít být znám ze zcela oprávněných důvodů, bez toho, aby tím způsobil újmu státu či komukoli jinému a aniž by to představovalo bezpečnostní či jiné riziko. Naopak otevření těchto informací veřejnosti může zásadně poškodit zejména „slušné a svědomité“ společnosti. Nadto, veřejnost údajů jde proti smyslu některých forem právnických osob (akciová společnost jako „société anonyme“). Obecně, konkrétní vnitřní uspořádání právnické osoby by mělo být považováno za citlivou informaci a není možné s ní nakládat jako s objektem veřejného zájmu.

Veřejný přístup k informacím o skutečném vlastnictví by mohl vést k bezdůvodnému ohrožení některých společností, případně využití k nekalým obchodním praktikám. Z pohledu obchodování s partnery a ochrany třetích osob jsou relevantními údaji údaje z účetní závěrky či výroční zprávy, informace kdo je skutečným majitelem dle uměle vytvořených kritérií, nemůže být z obchodního pohledu relevantní.

Jako problematický vidíme zároveň rozdílný režim, který je s ohledem na veřejný přístup k informacím o skutečných majitelích zaveden vůči právním uspořádáním sloužícím k vytváření zisku (kde novela 4. AMLD vyžaduje veřejný přístup) a neziskovým právním uspořádáním (kde novela 4. AMLD zavádí přístup do rejstříku pouze příslušným orgánům a povinným osobám). Právní uspořádání lze jen obtížně v rámci českého práva jednoznačně rozdělit na nezisková a sloužící k vytváření zisku a hrozí, že zavedené rozdělení povede ke skrývání pravé povahy daného subjektu.

Přístup k registru skutečných vlastníků v tomto rozsahu (příslušné orgány a povinné osoby) již vyžaduje stávající znění 4. AMLD ve vztahu k právnickým osobám. Přístup k informacím o skutečných majitelích právních uspořádání stávající znění 4. AMLD umožňuje pouze příslušným orgánům, navrhované změny tedy podporujeme v rozsahu, ve kterém rozšiřují přístup k registru skutečných majitelů právních uspořádání i ze strany povinných osob.

Směrnice dále navrhuje, aby byl registr skutečných majitelů napojen na Evropskou centrální platformu (tzv. BRIS), která má propojit obchodní rejstříky členských států. Je ale nutné si uvědomit, že BRIS, respektive propojované rejstříky mají svá specifika, která nejsou nutně v souladu s tímto registrem. Smysl propojovaných rejstříků právnických osob (tj. registrů ve smyslu Směrnice 2009/101/EU) je především soukromoprávní. Na zmíněné navazuje pro veřejné (obchodní) rejstříky klíčový princip materiální publicity (tj. že na dokumenty či údaje obsažené v registru se mohou třetí strany spolehnout), který též plyne ze zmíněné Směrnice. Princip materiální publicity v zásadě umožňuje či usnadňuje různorodá soukromoprávní jednání s právnickými osobami. Registr skutečných majitelů však na principu materiální publicity postaven není (respektive nemusí být), jelikož, jak bylo již zmíněno, údaje v něm vedené nejsou pro třetí strany v rámci soukromoprávních vztahů relevantní. Využití BRIS pro účely propojení registrů skutečných majitelů tak není vhodné ani účelné.

Konečné rozhodnutí o kompromisním znění a o podpoře ze strany ČR bude učiněno až v návaznosti na konkrétní znění kompromisního návrhu a jeho dílčích částí a průběh projednávání včetně projednávání s Evropským parlamentem. Zásadní podmínky kompromisu jsou v rámcové pozici vyznačeny.